

SES BİLGİSİ TEST 1 (6.SINIF TÜRKÇE)

1. "İki heceli kimi sözcükler, ünlüyle başlayan ek aldıklarında, ikinci hecedeki ünlü düşer."

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu kurala uyulmamıştır? (2006-DPY/6)

- A) Şehrimizde olağanüstü bir kış oldu.
- B) Ağızdan ağıza ilginç bir haber yayıldı.
- C) Herkesin zihninde güzel günler canlandı.
- D) Hep birlikte nehri görmeye gittiler.

2. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde büyük ünlü uyumuna uymayan bir kelime vardır?

- A) Kentin yukarısında, yüksek bir sütun üstünde Mutlu Prens'in yontusu duruyordu.
- B) Baştan başa ince, saf bir altın tabakasıyla kaplıydı.
- C) Gözleri iki parlak gök yakuttu, kılıcının kabzasında da kocaman bir al yakut parlıyordu.
- D) Yontuyu pek beğenmişlerdi.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ünsüz benzeşmesine uğrayan bir kelime yoktur?

- A) Dikkatli bir anne, ay için tutturup ağlayan oğluna, "Mutlu Prens kadar olamıyor musun? O hiçbir şey için ağlamayı aklına bile getirmez." dedi.
- B) Umutsuz bir adam, bu çok güzel yontuya bakarak: "Hele, dünyada tümüyle mutlu biri varmış." diye söyledi.
- C) Arkadaşları bir buçuk ay önce Mısır'a gitmişler, ama bu geri kalmıştı.
- D) Çünkü en güzel saza gönül vermişti.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde hece düşmesine uğrayan bir kelime vardır?

- A) Ona ta ilkyazın başında, iri sarı bir kelebeğin peşi sıra ırmaktan aşağı doğru uçarken rastlamış, sazın ince ve kırılğan beline öyle vurulmuştu ki konuşmak için önünde durmuştu.
- B) Sözü döndürüp dolaştırmaktan hoşlanmayan kırlangıç: "Sizi seveyim mi?" dedi.
- C) Bunun üzerine kırlangıç kanatlarını suya değdire değdire gümüş halkalar çizerek döndü. Bu onun yanıp yakılmasıydı ve bütün yaz sürdü.
- D) Onlar gittikten sonra kırlangıç pek yalnız kaldı.

5. Çevremde her şey o kadar güzeldi ki... Buyruğumdakiler bana Mutlu Prens derlerdi; doğrusu mutluydum da; eğlence mutluluksa... İşte böyle yaşadım, böyle öldüm. Artık ölüyüm diye beni buraya, böyle yükseğe diktiler. Şimdi beldemin bütün çirkinliğini, olanca düşkünlüğünü görüyorum. Yüreğim kurşun olduğu halde elimden ağlamaktan başka bir şey gelmiyor.

Yukarıdaki paragrafla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Hece düşmesine uğramış ikiden fazla kelime vardır.
- B) Üç kelimedede ünsüz benzeşmesinin örneği vardır.
- C) Kaynaştırma harfleri kullanılmıştır.
- D) Ulamaya örnek olabilecek bir kullanım vardır.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yumuşama olmuştur?

- A) Yaşı kırkı aşmış bir adamın mevsimler içinde ilkbaharı üzüntü ile duymamasına imkân yoktur.
- B) Eski çılgnlıklar nerede: Nerede o, birdenbire bir genç kız elinden, bir genç kız rüzgârından sararma, o yürek çarpıntısı?
- C) Şu ömrü mevsimlere benzetenler iyi etmişler doğrusu.
- D) Yirmisinden evvel idrak edilen ilkbahar, bir yalancı ilkbahardır; ben böyle bir yalanı ilkbaharın hikâyesini yazıyorum.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde birbirinden farklı ses olayları vardır?

- A) Göğün her rengini deniz gibi emen bu çayırın renk oyunları da olmasa, evden bir deli çığlığı ile fırlamamak mümkün değildi.
- B) Bütün kış hastalıktan başım kalkmamıştı.
- C) Sokağa çıksam başım dönerdi.
- D) Bu garip, yağmurlu, kara bulutlu, dörtte üçü kapanık havanın içinde, öyle insanı alıp avucunda sıkın bir de ilkbahar, toprak, insan, çayır, ağıl kokusu vardı ki içimden hep bağırarak, ağlamak, sonra kaskatı katılıp kalmak geçerdi.

8. Bir sabah gözlerim tavanda, daha henüz hava kararmamış, şıkır şıkır dışarı. Yer yatağında yağmurun ne zaman başlayacağını düşünüyordum. Birdenbire odanın içinden parlak bir kuş geçti. Yatağımın üstüne oturdum. Kuş bir daha geçti. Sonraki sağdaki duvarda bembeyaz bir şerit oynadı, kayboldu. Gözlerimi ovaladım. Açtığım zaman, duvarda bir parlak daire titreye tireye, sanki yerine yerleşmeye çalışıyordu. Bu, bir aynanın duvara vurmuş ışığından başka bir şey değildi.

Yukarıdaki paragrafla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğru değildir?

- A) Ünsüz yumuşamasına uğramış birden fazla kelime vardır.
- B) Ünsüz benzeşmesine örnek olan üç kelime vardır.
- C) Ünsüz yumuşamasına uğramış bir kelimedede hece düşmesi de olmuştur.
- D) Hece düşmesine uğramış ikiden fazla kelime vardır.

9. Yataktan fırlayıp pencereye dikildim. Bizim evin yüksekteki bahçesi, alttaki evin bahçesine bakardı. Odama ayna, muhakkak oradan tutuluyordu. Pembe şeftali çiçeklerinin arasına bir hasıra oturmuştu. Arkasına bir sandalye koymuştu. On altı, on yedi yaşlarında bir kızdı. Pencerede kalakaldım. Elindeki aynanın ışığı gözüme değdikçe, ellerimi yüzüme kapamıyor, gözlerimi kırpmadan dimdik bakıyordum.

Yukarıdaki paragrafta altı çizili kelimelerin ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ünsüz yumuşamasına örnek olmaları
- B) Ünsüz benzeşmesine örnek olmaları
- C) Büyük ünlü uyumuna uymaları
- D) Ses değişmesine örnek olmaları

10. Ertesi gün, benim de elimde bir ayna vardı. O, ince ince gülerek gözlerini aynamın aksinden kaçırmaya çalışıyordu. Bu oyun, hiçbir zaman yarım saatten fazla sürmez, o, bahçeden evine saçlarına yağmur damlaları dökerek girer, ben yine yatağıma dönerdim. Ertesi gün yine güzel bir sabah başlar, yine önce onun aynası odamın duvarında koşar, sonra yine yerleşmek ister gibi titreye titreye duvara asılır kalırdı. Yine ben gözlerimi kırpmadan onun ayna ışığına, o gözlerini güzel elleriyle siper ederek benim ayna ışığına bakardık. Sonra yine kırkikinci yağmurları başlardı.

Yukarıdaki paragrafta altı çizili kelimelerde sırasıyla aşağıdaki ses olaylarından hangileri olmuştur?

- A) ünlü değişmesi-sertleşme-yumuşama
B) benzeşme-yumuşama-hece düşmesi
C) hece düşmesi-benzeşme-yumuşama
D) ünsüz türemesi-sert sessizlerin uyumu-ünsüz yumuşaması

11. İnsan bu, su misali, kıvrım kıvrım akar ya; Bir yanda akan benim, öbür yanda Sakarya. Su iner yokuşlardan, hep basamak basamak; Benimse alın yazım, yokuşlarda susamak. Her şey akar, su, tarih, yıldız, insan ve fikir; Oluklar çift; birinden nur akar; birinden kir. Akışta demetlenmiş, büyük, küçük, kâinat; Şu çıkan buluta bak, bu inen suya inat!

Yukarıdaki şiirde kaç tane ulama yapılmıştır?

- A) 3 B) 4 C) 5 D) 6

12. Fakat Sakarya başka, yokuş mu çıkıyor ne, Kurşundan bir yük binmiş, köpükten gövdesine; Çatlıyor, yırtınıyor yokuşu sökmek için. Hey Sakarya, kim demiş suya vurulmaz perçin? Rabbim isterse, sular büklüm büklüm burulur, Sirtına Sakarya'nın, Türk tarihi vurulur. Eyvah, eyvah, Sakaryam, sana mı düştü bu yük? Bu dâva hor, bu dâva öksüz, bu dâva büyük! ..

Yukarıdaki şiirle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Ünsüz benzeşmesine uğramış kelime vardır.
B) Ünsüz türemesine örnek olan kelime vardır.
C) Ünlü daralmasına örnek yoktur.
D) Kaynaştırma harfi kullanılmıştır.

13. Birdenbire evimi özledim. Anam buruşmuş oturuyordu. Ayva ağacında kuş vardı. Sonra pencerenin altına, keskin hançer yapraklı, kabuğu ayrılmış bu okalıptüsü kim dikmişti? Zeytin yeşili yapraklarını sonbaharda kadınlar gelir, anamdan rica eder, toplarlardı. Öksürüklere, soğuk algınlıklarına birebir gelirmiş. Sonra bahçemizde sekiz ördekle iki küçük köpek vardı. Hünnap ağacı dikenliydi. Komşuda nar vardı. Hünnapın yemişi, yemişlerin en iğdeye benzeyeniydi. İğde bizim bahçede yoktu. Deniz kenarında, bahçıvan Mevlüt Ağa'nın çöplüğünde bitmişti.

Yukarıdaki paragrafta yumuşamaya örnek olacak kaç kelime vardır?

- A) 4 B) 5 C) 6 D) 7

14. Çekik gözlü arabacı güldü. Bir meydandaydım. Yağmur durmuştu. Meydan sis içindeydi. Her şey yine yapış yapıştı. Burnuma ayva, muşmula kokusu geliyordu. Sarı bir aydınlık içindeydim. Bir sahlepçinin kalaylı güğümü tütüyordu. Üstüne bol zencefil ektirdiğim sahlep fincanını iki elimle kavramıştım. Burnum yanıyor, akıyor; elimin tersiyle siliyor, sahlepçinin öteki sahlepçiye anlattıklarına gülüyordum.

Yukarıdaki paragraftaki altı çizili kelimelerin ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ulamaya örnek olan kelimelerdir.
B) Kaynatırma harfi olan kelimelerdir.
C) Ünsüz yumuşaması olan kelimelerdir.
D) Benzeşme olan kelimelerdir.

15. Evimiz sokağın alt başında. Yatıp kalktığım odanın penceresinden bakınca, bir baştan bir başa bütün sokağı görüyorum. Bir saat sonra yola çıkacağım. Odamda öteberi eşyama bavuluma yerleştirmiş doğruluyorum ki, sokaktan gelen bir çocuk ağlaması beni pencerenin önüne çekti.

Yukarıdaki paragrafta altı çizili kelimelerdeki ses olayları sırasıyla aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) ünsüz yumuşaması-ünsüz benzeşmesi-yumuşama-benzeşme
B) benzeşme-ünsüz türemesi-yumuşama-sertleşme
C) hece düşmesi-benzeşme-yumuşama-ünsüz türemesi
D) ünsüz türemesi-benzeşme-sertleşme-yumuşama

16. (I)Ne tuhaf! İnsan kapı komşusu hakkında bile bazen bir şey bilmiyor. (II) Nuri'yi desen, onu da ancak o kadar tanıyorum. (III)Sabah, omuzunda kazma, arkasında keçisi evden çıkar; akşam omuzunda kazma, koltuğunun altında bir demet ot, arkasında keçisi eve dönerdi. (IV) Arada bir karşılaşırsak "Ne var, ne yok bey?" derdi.

Yukarıdaki paragrafta numaralanmış cümlelerin hangisinde hece düşmesi kuralın uymamaktan kaynaklanan bir yazım yanlışı vardır?

- A) I B) II C) III D) IV

17. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ünsüz yumuşaması kuralına uyulmamıştır?**

- A) Bu hastalık da bir gün geçer.
B) Gittiğimiz köyde bir su bile yoktu.
C) Eskittiğimiz çantayı atmışlar.
D) Önüme katmıştım köyün koyunlarını.

18. "Hepsi bu manzarayı keyifle seyretmişti."

Yukarıdaki cümlede altı çizili kelimedeki hangi ses olayları olmuştur?

- A) ünsüz türemesi-yumuşama
B) ünsüz benzeşmesi-ünsüz türemesi
C) hece düşmesi-ünlü daralması
D) hece düşmesi-ünsüz benzeşmesi

CEVAPLAR:

1.B, 2.D, 3. B, 4.D, 5.A, 6.D, 7.D, 8.D, 9.B, 10.C, 11.A, 12.C, 13.C, 14.B, 15.A, 16.C, 17.A, 18. D